

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ

**Теоретичні основи здійснення оцінки загроз
організованої злочинності та пов'язаних із нею
тяжких та особливо тяжких злочинів, їх
профілювання за індикаторами методології
СОСТА Україна**

Аналітичний огляд

Харків 2025

УДК 343.98:[343.54:053.2/6:004](477)
ББК 67.9 (4УКР) 623.13

ПЕРЕДМОВА

Теоретичні основи здійснення оцінки загроз організованої злочинності та пов'язаних із нею тяжких та особливо тяжких злочинів, їх профілювання за індикаторами методології СОСТА: аналітичний огляд.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Харківського національного університету внутрішніх справ
(протокол № 5 від 27 грудня 2024 р.)*

<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Науково-методичною радою Харківського національного університету внутрішніх справ від 19.12.2024 р. Протокол № 12</p>	<p>СХВАЛЕНО Вченою радою ННІ №4 Харківського національного університету внутрішніх справ від 18.12.2024 р. Протокол № 4</p>
<p>ПОГОДЖЕНО Секцією Науково-методичної ради Харківського національного університету внутрішніх справ з технічних дисциплін від 18.12.2024 р. Протокол № 11</p>	<p>РОЗГЛЯНУТО на засіданні кафедри протидії кіберзлочинності ННІ № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ від 11.12.2024 р. Протокол № 11</p>

Рецензенти:

М. О. Можасєв – директор науково-дослідного центру судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Міністерства юстиції України, доктор технічних наук;

Ю. В. Орлов – завідувач кафедри кримінального права і кримінології навчально-наукового інституту № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Теоретичні основи здійснення оцінки загроз організованої злочинності та пов'язаних із нею тяжких та особливо тяжких злочинів, їх профілювання за індикаторами методології СОСТА: аналітичний огляд. Х. : ХНУВС, 2024. 48 с.

Розробники: к.ю.н., проф. Манжай О.В., д.т.н., проф. Лучик В.С., к.т.н., доцент Носов В.В., к.ю.н., доцент Пашнев Д.В., Сальніков І.І., д.ю.н., професор Тихонова О.В.

Загальна редакція: Бутко Р.Ю.

© Бутко Р.Ю., Манжай О.В., Лучик В.С., Носов В.В.,
Пашнев Д.В., Сальніков І.І., Тихонова О.В., 2025

© Харківський національний університет внутрішніх справ, 2025

КОЛЕКТИВ АВТОРІВ

Бутко Роман Юрійович, начальник Департаменту кримінального аналізу Національної поліції України

Манжай Олександр Володимирович, завідувач кафедри протидії кіберзлочинності ННІ № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

Лучик Василь Єфрімович, професор кафедри протидії кіберзлочинності ННІ № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор економічних наук, професор;

Носов Віталій Вікторович, професор кафедри протидії кіберзлочинності ННІ № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат технічних наук, професор;

Пашнєв Дмитро Валентинович, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем інформаційних технологій та протидії злочинності у кіберпросторі ННІ № 4, кандидат юридичних наук, доцент;

Сальніков Ігор Іванович, начальник 3-го управління (організаційно-контрольної роботи та забезпечення діяльності) Департаменту кримінального аналізу Національної поліції України

Тихонова Олена Вікторівна, професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

ЗМІСТ

Нормативно-правова та методична база застосування моделі SOCTA	5
Порівняльний аналіз SOCTA 2021 та SOCTA 2025	10
Методології визначення рівня загроз.....	14
Висновки.....	30
Перелік використаних джерел.....	31
Додаток А	33
Додаток Б	46

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ТА МЕТОДИЧНА БАЗА ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ СОСТА

Системи стримування злочинності можуть бути умовно поділені на два види:

- 1) реактивні;
- 2) проактивні.

Головною відмінністю першого виду систем є те, що вони переважно вимагають від правоохоронців вчасно реагувати на вже вчинені правопорушення. Проактивні ж системи мають на меті протидію правопорушенням вже на етапах їх задуму та підготовки. З точки зору ресурсних витрат без урахування заподіяної шкоди проактивні системи є дещо дорожчими за реактивні. Водночас ці витрати перекриваються вигодою від врятованих життів, здоров'я, майна та інших цінностей. Звичайно, у чистому вигляді реактивні та проактивні системи не існують. То ж, як правило, їх визначають за поліцейськими моделями, застосовуваними в конкретних поліцейських підрозділах.

Модель поліцейської діяльності – це спосіб відображення загальноприйнятої поліцейської теорії чи практики. Таким чином, застосовувана модель є практичним втіленням головних постулатів, відображених у відповідній національній парадигмі поліцейської діяльності.

Однієї з проактивних моделей поліцейської діяльності є модель організації діяльності поліції на основі розвідувальних відомостей (intelligence-led policing /ILP/), яка передбачає прийняття рішень на основі широкого кола відомостей зібраних з різноманітних гласних та негласних джерел. Існує певний алгоритм роботи з такою інформацією, який представляється у вигляді етапів, що постійно повторюються, утворюючи циклічне коло кримінальної розвідки. З'явившись у другій половині минулого сторіччя, на теперішній час описана модель стала дуже поширеною у міжнародних правоохоронних органах і організаціях та в національних поліцейських підрозділах. Суттєву методичну базу роботи цієї моделі було підготовлено у Великій Британії та країнах Європейського Союзу. У багатьох країнах така модель роботи поліції визнана у нормативно-правових актах різного рівня.

Під час перекладу назви цієї моделі свідомо використано термін «відомості» – знання у якій-небудь галузі, оскільки він, на нашу думку, найбільше відповідає сутності цієї діяльності. Це пов'язано з відмежуванням термінів, застосовуваним в моделі ІЛР. Досить зрозуміло таке відмежування було розкрито в роботі П. М. Кольєра¹, який пише, що:

- дані – це необроблені факти;
- інформація – це упорядковані за результатами аналізу, узагальнення тощо, але не інтерпретовані дані;
- знання – інформація, до якої застосовано пізнавальний процес, аби вона стала корисною і на її підставі можна б було робити висновки;
- розвідувальні відомості – це знання, які є застосовними на практиці.

¹ Collier P. M. Policing and the Intelligent Application of Knowledge. Public Money & Management. 2006. Vol. 26. Iss. 2. pp. 109-116 (DOI: 10.1111/j.1467-9302.2006.00509.x).

Сутність відповідних національних версій роботи ІЛР викладається, як правило, у вигляді стратегій, які позначають структурне оформлення необхідних рішень, що використовуються або мають використовуватися у правоохоронних органах. Найбільш відомими стратегіями ІЛР на сьогодні є:

- британська «Національна розвідувальна модель» (National Intelligence Model);

- американський «Національний план розподілу розвідувальної інформації» (National Criminal Intelligence Sharing Plan);

- «Європейська модель кримінальної розвідки» (European Criminal Intelligence Model), створена на базі британської моделі.

В описаних стратегіях описується процес організації кримінальної розвідки, створення та поширення розвідувальних продуктів, взаємодія між суб'єктами такої діяльності.

Характерною особливістю моделі ІЛР, яка відрізняє її від інших моделей стримування злочинності, є ефективність у протидії рецидивній злочинності, а також те, що значна доля розвідувальних даних збирається із застосуванням методів негласної роботи (агентурний метод, спостереження тощо). Але при цьому модель заохочує накопичення будь-якої правоохороннозначущої інформації, адже чим більше відомостей буде накопичено, тим краще можна підготувати аналітичні продукти. Тому не випадково в країнах Європи ще з 2000-х років від поліцейських вимагають фіксувати усі підозрілі події. Як і будь-яка науковообґрунтована модель ІЛР передбачає застосування великої кількості наукових методів, зокрема в частині здійснення мережного аналізу зібраної інформації та фокусується на чотирьох основних елементах:

- виявленні правопорушників;
- контролі криміногенних осередків;
- визначенні зв'язку між подіями та злочинами;
- превентивних заходах.

У Європейському Союзі формалізацію процесу розвідувально-аналітичної роботи поліції розпочали в середині 2000-х років за ініціативи Великобританії. Ця країна однією з перших почала імплементувати в роботу національних правоохоронних органів елементи ІЛР. Серед іншого, як зауважують М. Іннес та Дж. Шептицький, було змінено тактику і стратегію протидії організованій злочинності. Замість розслідування вже вчинених злочинів було вирішено сконцентруватися на низці попереджувальних механізмів, зокрема спрямованих на розпад вже існуючих злочинних угруповань. З метою більш якісної оцінки ефективності роботи поліції крім традиційних показників, як от кількість проведених арештів, почали також аналізувати кількість конфіскованих активів.

Окремі елементи кримінальної розвідки почали запроваджувати у 1990-ті роки і в Європейському союзі. Так, у 1993 році Європол випустив перший Звіт про стан організованої злочинності (Organised Crime Situation Report), який містив окремі складові кримінальної розвідки. Пізніше цей документ одержав назву Звіт про організовану злочинність (Organised Crime Report), а підходи до його формування було дещо змінено.

Після того, як у 2005 році міністри внутрішніх справ країн Євросоюзу погодили Європейську модель кримінальної розвідки (European criminal intelligence model /ECIM/) звіт про організовану злочинність було модернізовано. Відтак у 2006 році Європол випустив Оцінку загроз організованої злочинності (Organised Crime Threat Assessment /ОСТА/), що вже містила значну кількість елементів ІЛР та не лише констатувала стан злочинності, але й містила певні рекомендації з протидії цьому негативному явищу.

Згодом, у 2010 році в Європейському Союзі було ухвалено Внутрішню Європейську стратегію (EU Internal Security Strategy /EU ISS/), яка спиралася на Європейську модель кримінальної розвідки. Цей документ серед іншого містив окремі напрями впровадження ІЛР в країнах Європейського союзу, розкривав проактивний підхід у протидії тероризму, організованій злочинності, природнім та неприроднім загрозам.

Враховуючи згадану стратегію ОСТА було модернізовано та у 2013 році видано новий документ – European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment (EU SOCTA). SOCTA було визначено поточний стан та тенденції розвитку організованої злочинності, ключові злочинні угруповання, які діють в межах Європейського союзу, описано фактори, які сприяють розвитку організованої злочинності. Існують декілька версій SOCTA, одна з яких має обмежений доступ та призначена для правоохоронних органів країн Європейського союзу.

Процес впровадження ОСТА та SOCTA почали формалізувати у 2010 році. На рівні Ради Європейського Союзу було затверджено так званий «Політичний цикл» (Policy Cycle). Його активна імплементація розпочалася у 2012 році на базі ОСТА, і на теперішній час цей цикл складається з чотирьох етапів: розвиток політики (policy development), розробка правил (policy setting), впровадження і моніторинг (implementation and monitoring), оцінка (evaluation). Всього, на теперішній час існує чотири таких цикли: 2012-2013, 2014-2017, 2018-2021, 2022-2025.

У циклах серед іншого виділяють пріоритетні напрями організованої злочинності в порядку важливості (табл. 1).

Таблиця 1. Пріоритетні напрями організованої злочинності

№ з/п	Цикл 2018-2021	Цикл 2022-2025
1.	Кіберзлочинність	Кримінальні мережі з високим рівнем ризику
2.	Незаконний обіг наркотиків	Кібератаки
3.	Нелегальна міграція	Торгівля людьми
4.	Майнова злочинність	Сексуальна експлуатація дітей
5.	Торгівля людьми	Незаконне ввезення мігрантів
6.	Шахрайство	Незаконний обіг наркотиків
7.	Незаконний обіг зброї	Шахрайство, економічні та фінансові злочини
8.	Екологічна злочинність	Організована майнова злочинність

№ з/п	Цикл 2018-2021	Цикл 2022-2025
9.	Фінансова злочинність	Екологічна злочинність
10.	Підробка документів	Незаконний обіг зброї

Провідну роль у Політичному циклі Європейського союзу відіграє Постійний комітет оперативної взаємодії з питань внутрішньої безпеки. SOCTA є відправною точкою для кожного нового політичного циклу. Зокрема, на підставі цього документу Радою Європейського союзу кожні чотири роки визначаються пріоритети у протидії злочинності, а Головуючі Ради разом з Європейською комісією готують документ, що містить рекомендації з правоохоронної діяльності (Policy Advisory Document).

На підставі цих рекомендацій національні державні органи впроваджують різні механізми протидії злочинності, в тому числі в частині здійснення розвідувально-аналітичної роботи.

На відміну від попередніх документів у SOCTA акцентовано увагу на прогнозуванні злочинних проявів та міститься низка рішень щодо нівелювання негативних факторів. Варто відзначити, що до розробки методології SOCTA залучаються науковці та приватний сектор.

На теперішній час застосовується методологія SOCTA 2021 року, водночас з березня 2025 року почне діяти SOCTA 2025, яка стане вже четвертою ітерацією цього важливого документу. SOCTA 2025 стане відправною точкою для розробки нового політичного циклу на 2026-2029 роки, у якому будуть виділені нові пріоритети з протидії організованій злочинності. Правоохоронні органи ЄС разом з різними партнерами зможуть об'єднати зусилля у боротьбі з організованою злочинністю в тих сферах, де це найбільше потрібно, на основі принципів ІЛР.

Правовими засадами застосування моделі SOCTA в Україні² є Закон України «Про національну безпеку України»³, Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»⁴, Стратегія боротьби з організованою злочинністю, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 р. № 1126-р.⁵, Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна» від 26.01.2022 р. № 59⁶, Наказ

² Оцінка загроз серйозної та/або організованої злочинності (звіт про результати оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності - SOCTA Україна) 2019–2022. URL: <https://mvs.gov.ua/upload/1/8/5/3/8/2/socta.pdf> (дата звернення 08.11.2024)

³ Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 08.09.2024)

⁴ Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: закон України від 30.06.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення 08.09.2024)

⁵ Стратегія боротьби з організованою злочинністю, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-p#Text> (дата звернення 08.09.2024)

⁶ Деякі питання запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна: постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2022 № 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2022-p#Text> (дата звернення 08.09.2024)

Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження форм облікових карток «Організована група та/або злочинна організація», «Сфери злочинної діяльності» від 22.06.2023 р. № 513.

Методологію оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності в Україні (СОСТА Україна) розробляє Міжвідомча робоча група з координації запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки СОСТА Україна.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДОЛОГІЇ SOCTA 2021 ТА SOCTA 2025

У 2024 році на сайті Європолу було розміщено документ під назвою *Decoding the EU's most threatening criminal networks*⁷. Серед іншого у даній роботі було згадано документ «Оцінка загрози серйозної та організованої злочинності організованої злочинності (EU SOCTA) 2025 - Переглянута методологія, 14642/23 REV 2, 21 листопада 2023 року»⁸.

У результаті звернення до Ради Європи за процедурою доступу до публічної інформації було одержано даний документ. На підставі цього документа було проведено порівняльний аналіз SOCTA 2025 та SOCTA 2021 з метою впровадження відповідної методології в Україні.

Окремі аспекти SOCTA

Як і у SOCTA 2021⁹, концептуальна модель SOCTA 2025 побудована на основі чотирьох окремих аспектів:

- 1) фокус;
- 2) інструменти (індикатори/показники);
- 3) аналіз та визначення пріоритетів;
- 4) результат.

Фокус методології SOCTA 2025 спрямовано на послідовну оцінку ключових загроз організованої злочинності. Загрози розглядаються в контексті діяльності злочинців у різних сферах, використання злочинної інфраструктури та відповідного географічного розподілу. Макросередовище, у якому здійснюється незаконна діяльність, також береться до уваги, включаючи його вплив на безпеку та громадський порядок.

Інструменти (індикатори) використовуються для збору, аналізу та визначення загроз.

Процес **аналізу і визначення пріоритетів** базується на трьох стадіях:

- виявлення поточних загроз (злочинні суб'єкти, інфраструктура злочинності, географічні аспекти);
- оцінці впливу організованої злочинності;
- прогнозуванні майбутнього розвитку загроз.

⁷ *Decoding the EU's most threatening criminal networks*. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2024. URL: <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol%20report%20on%20Decoding%20the%20EU-s%20most%20threatening%20criminal%20networks.pdf> (дата звернення: 29.08.2024). DOI: 10.2813/811566.

⁸ *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment (EU SOCTA) 2025 – Revised methodology, 14642/23 REV 2, 21 November 2023*. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14642-2023-REV-2/en/pdf> (дата звернення: 10.11.2024).

⁹ *EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2021*. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2021. URL: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf (дата звернення: 29.08.2024)

Результатом цього аналізу має бути ясне розуміння загроз та обрання з них ключових для визначення відповідних пріоритетів протидії організованій злочинності.

Напрямки SOCTA

SOCTA 2025 охоплює такі основні напрямки:

- злочинні суб'єкти;
- сфери серйозної та організованої злочинності;
- інфраструктуру злочинності;
- географічні аспекти;
- рушійні сили для серйозної та організованої злочинності;
- вплив серйозних злочинів та організованої злочинності.

На відміну від SOCTA 2021 у SOCTA 2025 відійшли від застосування терміну *організовані злочинні угруповання (organised crime group)*, ввівши більш широке поняття *злочинні мережі (criminal networks)*.

Поняття «злочинна мережа» є ширшим терміном, ніж організоване злочинне угруповання, та відображає природу сучасного злочинного середовища, яке є більш складним і включає в себе також злочинні об'єднання, які вертикально та ієрархічно менш інтегровані. Злочинні мережі включають групи та окремих осіб, які взаємодіють з організованими злочинними угрупованнями.

Злочинні суб'єкти охоплюють:

- злочинні мережі;
- організовані злочинні угруповання
- ролі у кримінальній діяльності.

Сфери серйозної та організованої злочинності як і у попередній методології SOCTA 2021 характеризуються попитом та пропозицією на нелегальні товари та/або послуги. Водночас у SOCTA 2025 було прибрано згадування про те, що SOCTA охоплює всі сфери злочинної діяльності в рамках мандату Європолу, та пов'язані кримінальні злочини, як зазначено в Регламенті ЄС щодо Європолу. Таким чином, сфери серйозної та організованої злочинності стали трактуватися більш широко (Додаток Б).

Інфраструктура злочинності – це засоби, що сприяють вчиненню злочинів; елементи, що використовуються як частина кримінальної діяльності або способу дій, які роблять злочин можливим або полегшують його вчинення, а також заходи, що вживаються для уникнення переслідування. Так само як і у SOCTA 2021 стосовно інфраструктури злочинності зазначається, що це можуть бути дії, які самі по собі є кримінальними і дії, які самі по собі є законними, але використовуються для вчинення злочинів.

Географічні аспекти характеризуються тим, що під час аналізу головна увага приділяється ключовим місцям у межах та за межами ЄС, які пов'язані з серйозною та організованою злочинністю. У межах цього напрямку у SOCTA 2025 було представлено окремий перелік індикаторів, які потребують вимірювання.

Рушійні сили для серйозної та організованої злочинності характеризуються змінами в макросередовищі, які можуть призвести до появи вразливих місць та можливостей для організованої злочинності. У SOCTA 2025 зазначається, що розуміння змін у макросередовищі і того, як вони впливають на організовану злочинність, є важливим не тільки для оцінки поточних загроз, але й для майбутньої загрози.

Вивчення **впливу серйозних злочинів та організованої злочинності** допомагає оцінити відповідні ризики, виходячи з характеру впливу, його обсягу, частоти та серйозності.

Інструменти (індикатори) SOCTA

Згідно з положеннями SOCTA 2025 індикатори використовуються як інструменти для збору, аналізу та визначення пріоритетності інформації. Для того, щоб оцінити загрози серйозної та організованої злочинності використовуються набори індикаторів, які визначаються раніше зазначеними напрямками SOCTA. Як і у SOCTA 2021 індикатори поділяються на два види: описові (**D**/escriptive/) та загроз (**T**/hreat/).

Описові індикатори (**D**) використовуються для аналізу та опису загрози. У SOCTA 2021 зазначалося, що описові індикатори використовуються виключно для аналізу поточних загроз. Індикатори загрози (**T**) використовуються для оцінки поточної загрози на основі шкали загрози (висока, середня, низька, нульова, не застосовується / high, medium, low, nil, not applicable).

Порівняно з SOCTA 2021 у SOCTA 2025 було змінено вагу окремих індикаторів. Порівняльний аналіз індикаторів та їх ваги з SOCTA 2025 та SOCTA 2021 зазначено у додатку А.

Методи накопичення даних

У SOCTA 2025 виділено три рівні накопичення даних:

1. *Дані, які перебувають в Європолі* (оперативні, стратегічні дані або бізнес-аналітика; наприклад, дані про підозрюваних, надані Європолу, та інформація з супроводжуваних розслідувань та операцій. Ця інформація поєднуватиметься з аналітичними дослідженнями, проведеними Європолом. дослідженнями, що базуються на аналітичних звітах Європолу (повідомленнях раннього попередження, розвідувальних застережень, оцінок загроз, ситуаційних звітів) та інших стратегічних звітів, розроблених Європолом або наданих Європолом).

2. *Зовнішні дані від країн-членів ЄС, третіх країн та інших відповідних партнерів* (розвідувальні відомості, відомості з поточних та завершених розслідувань, які відображають нові загрози та національні пріоритети). Такі дані збираються з використанням опитувальників. Згідно з положеннями SOCTA 2025 вони мають узгоджуватися із накопиченням даних і результатами картографування злочинних мереж в ЄС.

3. *Інформація з відкритих джерел*, що використовується як додаткове джерело даних (інформація оцінюється за системою 4x4 та повинна мати рівень оцінки не нижче В3). Зібрані відомості мають супроводжуватися додатком з переліку джерел, звідки вони були одержані.

Аналіз та визначення пріоритетів

Метою аналізу є розробка найбільш точних та обґрунтованих висновків на основі отриманої інформації, з метою виявлення ключових загроз та надання обґрунтованих рекомендацій щодо визначення пріоритетів. Ключові загрози – це загрози, які мають найвищий рейтинг на основі узгодженого механізму визначення пріоритетів.

Визначення пріоритетів відбувається у три етапи:

- 1) оцінюється поточна загроза (на основі індикаторів загроз **T**, злочинних суб'єктів, інфраструктури злочинності, географічного виміру);
- 2) оцінюється вплив серйозної та організованої злочинності;
- 3) оцінюється майбутня загроза (майбутній розвиток на основі очікуваних змін у навколишньому середовищі).

Оцінки за цими трьома критеріями в сукупності дають загальний бал для кожної сфери організованої злочинної діяльності. Сфери з найвищими сумарними балами визначаються як ключові загрози. Індикатори загроз зважуються відповідно до заздалегідь узгоджених вагових коефіцієнтів.

Важливо розрізняти шкалу і вагу індикаторів загроз. Вага індикатора загрози – це присвоєне значення на основі узгодженої порівняльної значущості індикатора. Ваги індикаторів вказані у додатку А.

Характеристики найбільш загрозливих злочинних суб'єктів, інфраструктури злочинності та географічного виміру мають бути більш глибоко проаналізовані на основі описових індикаторів **D** та індикаторів загроз **T**.

Результати

На підставі SOCTA визначаються пріоритети протидії серйозній та організованій злочинності в ЄС на найближчі чотири роки. Рекомендації щодо визначення пріоритетів мають бути обґрунтованими з описом відповідних причин. Зазначаються також прогалини у розвідувальних відомостях. Під час опису пріоритетів особлива увага приділяється злочинним суб'єктам, інфраструктурі злочинності та географічному виміру. Фокусування не тільки на злочинних суб'єктах та географічному вимірі, але й на інфраструктурі злочинності є новелою SOCTA 2025 у порівнянні з SOCTA 2021.

МЕТОДОЛОГІЇ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАГРОЗ

SOCTA Україна

31.07.2024 року Міжвідомчою робочою групою з координації запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна було схвалено оновлену Методику оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності в Україні (SOCTA Україна)¹⁰.

Серед іншого в методології зазначено таке.

З метою ідентифікації загроз використовуються описові індикатори (D) та індикатори рівня загрози (T), які характеризують активність організованих злочинних угруповань, сферу злочинної діяльності, інфраструктуру злочинної діяльності, географічний вимір злочинної діяльності, вплив загрози на безпекове середовище та вплив безпекового середовища на розвиток загрози.

Індикатори, позначені як D/T, повинні одночасно включати описову складову та складову, яка дозволяє оцінити рівень загрози за відносною оціночною шкалою або за бінарною системою.

В ході оцінювання *організованих злочинних угруповань (Organised Crime Groups - OCG)* використовуються наступні індикатори:

- довідкова інформація про організоване злочинне угруповання (D);
- сфери злочинної діяльності (D);
- громадянство (національність) учасників організованого злочинного угруповання (D);
- кількісний склад організованого злочинного угруповання (D);
- структура організованого злочинного угруповання (D);
- рівень кваліфікації учасників організованого злочинного угруповання (D/T);
- методи (способи) протиправної діяльності організованого злочинного угруповання (D);
- географічний вимір діяльності та мобільність організованого злочинного угруповання (D/T);
- безперервне функціонування та стійкість організованого злочинного угруповання (D/T);
- фінансові ресурси організованого злочинного угруповання (D/T);
- доходи організованого злочинного угруповання, одержані злочинним шляхом (D/T);
- озброєність організованого злочинного угруповання (D/T);
- інші ресурси організованого злочинного угруповання (D/T);
- технології та знаряддя, які використовують учасники організованого злочинного угруповання (D/T);
- види злочинної діяльності організованого злочинного угруповання (D);
- взаємодія з іншими організованими злочинними угрупованнями (D/T);
- адаптивність та гнучкість організованого злочинного угруповання (D/T);

¹⁰ Методика оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності в Україні (SOCTA Україна), схвалена Міжвідомчою робочою групою з координації запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна протокол № 6 від 31.07.2024.

- легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (D/T);
- використання організованим злочинним угрупованням суб'єктів господарювання (D/T);
- протидія правоохоронним органам, здійснювана організованим злочинним угрупованням (D/T);
- застосування організованим злочинним угрупованням зовнішнього насильства (D/T);
- застосування організованим злочинним угрупованням внутрішнього насильства (D/T);
- використання організованим злочинним угрупованням корупційних зв'язків (D/T);
- використання організованим злочинним угрупованням зв'язків зі «злочодіями в законі» (D/T).

В ході оцінювання *сфер злочинної діяльності (Crime Areas – CA)* використовуються наступні індикатори:

- кількість досудових розслідувань, пов'язаних зі сферою злочинної діяльності (D);
- державний пріоритет (D/T);
- методи (способи) злочинної діяльності у відповідній сфері злочинної діяльності (D);
- доступність ресурсів, необхідних для відповідної сфери злочинної діяльності (D/T);
- попит та пропозиція у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);
- розвиток відповідної сфери злочинної діяльності (D/T);
- зв'язок з іншими сферами злочинної діяльності (D/T);
- кількість організованих злочинних угруповань, які діють у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);
- громадянство (національність) учасників організованих злочинних угруповань, які діють у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);
- рівень кваліфікації у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);
- доступність спеціальних знань, необхідних для відповідної сфери злочинної діяльності (D/T);
- взаємодія організованих злочинних угруповань у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);
- адаптивність та гнучкість відповідної сфери злочинної діяльності (D/T);
- поширення відповідної сфери злочинної діяльності (D/T).

В ході оцінювання *інфраструктури злочинної діяльності (Criminal infrastructure – CI)* використовуються наступні індикатори:

- використання у відповідній сфері злочинної діяльності суб'єктів господарювання (D/T);
- легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);
- незаконне використання персональних даних/підробка документів у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- використання корупційних зв'язків у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- використання насильства та/або залякування у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- протидія правоохоронним органам (контрзаходи) у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- використання логістичної (транспортно-торгової) інфраструктури у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- використання технологічно-цифрової інфраструктури у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T).

В ході оцінювання *географічного виміру злочинної діяльності (Geographic dimension of criminal activity – GDC)* використовуються наступні індикатори:

- географічна поширеність та мобільність відповідної сфери злочинної діяльності (D/T);

- місце знаходження осередків та керівництва відповідної сфери злочинної діяльності (D/T);

- географічний вимір співпраці у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- географічний вимір легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- географічний вимір використання суб'єктів господарювання, у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T);

- географічний вимір використання зовнішнього насильства у відповідній сфері злочинної діяльності (D/T).

В ході оцінювання *впливу злочинної діяльності у відповідній сфері на стан безпекового середовища* використовуються наступні індикатори:

- вплив на фінансово-економічну сферу (D/T);

- вплив на соціальну сферу (D/T);

- вплив на здоров'я (D/T);

- вплив на громадську безпеку і порядок (D/T);

- вплив на політичну сферу (D/T);

- вплив на довкілля (D/T).

В ході оцінювання *впливу безпекового середовища на розвиток загроз* використовуються наступні індикатори:

- вплив економічної ситуації на відповідну сферу злочинної діяльності (D/T);

- вплив соціальної ситуації на відповідну сферу злочинної діяльності (D/T);

- вплив геополітичної ситуації на відповідну сферу злочинної діяльності (D/T);

- вплив розвитку торгово-транспортної інфраструктури на відповідну сферу злочинної діяльності (D/T);

- вплив інновацій та нових технологій на відповідну сферу злочинної діяльності (D/T);

- вплив законодавства України на відповідну сферу злочинної діяльності (D/T);

- вплив національних стратегій на відповідну сферу злочинної діяльності(D/T);

- вплив правоохоронної діяльності на відповідну сферу злочинної діяльності(D/T).

- потенціал розвитку загрози в межах визначеного прогнозного горизонту (D/T), включаючи:

- ймовірність істотного збільшення кількості проявів загрози;

- ймовірність істотного вдосконалення механізмів реалізації загрози;

- ймовірність настання шкідливих наслідків максимального рівня критичності внаслідок реалізації загрози;

- ймовірність збереження або посилення впливу чинників безпекового середовища, які сприяють реалізації загрози чи настанню в результаті її реалізації шкідливих наслідків;

- характер впливу непрогнозованих чинників безпекового середовища на розвиток загрози.

Аналітична обробка відомостей про загрози включає аналіз інформації про кожен загрозу, ідентифіковану за сферою злочинної діяльності, з урахуванням активності організованих злочинних угруповань, динаміки загрози, а також якісну, кількісну та кількісно-якісну оцінку індикаторів, які характеризують загрозу за наступними параметрами:

- *небезпечність загрози (Threat - Th);*

- *вплив загрози на стан безпекового середовища (Impact – Imp);*

- *перспективи розвитку загрози (Evolution - Ev).*

Кількісна та кількісно-якісна оцінка здійснюється щодо індикаторів рівня загрози (T).

З метою аналізу *небезпечності загрози (Th)* досліджуються індикатори, організованих злочинних угруповань (Organised Crime Groups – OCG), сфер злочинної діяльності (Crime Areas – CA), інфраструктури злочинної діяльності (Criminal infrastructure – CI), географічного виміру злочинної діяльності (Geographic dimension of criminal activity – GDC).

З метою аналізу *впливу загрози на стан безпекового середовища (Imp)* досліджуються індикатори впливу злочинної діяльності у відповідній сфері на стан безпекового середовища.

З метою аналізу *перспектив розвитку загрози (Ev)* досліджуються індикатори впливу безпекового середовища на розвиток загроз.

При цьому індикатори (T), які характеризують вплив безпекового середовища (*Env*) на розвиток загроз отримують оцінку залежно від того, наскільки сфера або чинник безпекового середовища *сприяє* розвитку відповідної сфери злочинної діяльності (чим вищий рівень сприяння – тим вища оцінка).

Оцінка індикаторів (T) здійснюється з використанням відносної оціночної шкали:

- високий/висока;

- середній/середня;

- низький/низька;

– невідомо (за відсутності повної та/або достовірної інформації, яка дозволяє визначити щодо конкретного індикатора значення за оціночною шкалою);

– не застосовується (нульовий рівень значення індикатора або логічна неможливість його застосування у відповідному контексті оцінювання загрози),

або оцінки індикаторів за бінарною шкалою:

- так;
- ні.

Показникам оціночної шкали відповідають такі значення у балах:

- високий/висока - 5-7 балів;
- середній/середня – 3-5 балів;
- низький/низька – 1-2 бали;
- невідомо – 3 бали;
- не застосовується – 0 балів.

При використанні індикаторів, які оцінюються за бінарною системою, бінарним показникам відповідають такі значення у балах:

- так – 1 бал;
- ні – 0 балів.

У випадку визначення показника, відмінного від «не застосовується» (0 балів), для індикаторів (Т):

- географічний вимір діяльності та мобільність організованого злочинного угруповання (ОСГ);
- безперебійне функціонування та стійкість організованого злочинного угруповання» (ОСГ);
- доходи організованого злочинного угруповання, одержані злочинним шляхом (ОСГ)
- використання організованим злочинним угрупованням суб'єктів господарювання (ОСГ);
- протидія правоохоронним органам, здійснювана організованим злочинним угрупованням (ОСГ);
- використання організованим злочинним угрупованням корупційних зв'язків (ОСГ);
- поширення відповідної сфери злочинної діяльності (СА);
- адаптивність та гнучкість відповідної сфери злочинної діяльності (СА);
- рівень кваліфікації у відповідній сфері злочинної діяльності (СА);
- використання у відповідній сфері злочинної діяльності суб'єктів господарювання (СІ)
- використання корупції (корупційних зв'язків) у відповідній сфері злочинної діяльності (СІ)
- використання насильства та/або залякування у відповідній сфері злочинної діяльності (СІ)
- географічна поширеність та мобільність відповідної сфери злочинної діяльності (GDC), -

значення у балах, що відповідає показнику, множиться на коефіцієнт підвищення **5** (*високий*).

У випадку визначення показника, відмінного від «не застосовується» (0 балів), для індикаторів:

- легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (OCG);
- адаптивність та гнучкість організованого злочинного угруповання (OCG);
- застосування організованим злочинним угрупованням зовнішнього насильства (OCG);
- рівень кваліфікації учасників організованого злочинного угруповання (OCG);
- озброєність організованого злочинного угруповання (OCG);
- фінансові ресурси організованого злочинного угруповання (OCG)
- рівень розвитку сфери злочинної діяльності (CA);
- попит та пропозиція у відповідній сфері злочинної діяльності (CA)
- використання насильства та/або залякування у відповідній сфері злочинної діяльності (CI);
- використання у відповідній сфері злочинної діяльності суб'єктів господарювання (CI);
- легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у відповідній сфері злочинної діяльності (CI);
- використання корупції (корупційних зв'язків) у відповідній сфері злочинної діяльності (CI);
- протидія правоохоронним органам (контрзаходи) у відповідній сфері злочинної діяльності (CI),-

значення у балах, що відповідає показнику, множиться на коефіцієнт **3,5** (*середній*).

У випадку визначення показника, відмінного від «не застосовується» (0 балів), для індикаторів:

- технології та знаряддя, які використовують учасники організованого злочинного угруповання (OCG);
- інші ресурси організованого злочинного угруповання (OCG);
- взаємодія з іншими організованими злочинними угрупованнями (OCG);
- доступність ресурсів, необхідних для відповідної сфери злочинної діяльності (CA);
- взаємодія організованих злочинних угруповань у відповідній сфері злочинної діяльності (CA),
- незаконне використання персональних даних/підробка документів у відповідній сфері злочинної діяльності (CI),-

значення у балах, що відповідає показнику, множиться на коефіцієнт **2** (*низький*).

Динаміка загрози визначається шляхом порівняння кількості проявів відповідної загрози за визначений звітний період (поточний період) та попередній щодо нього звітний період (попередній період), і оцінюються як:

- позитивна, якщо у поточному періоді фіксується зниження кількості проявів загрози порівняно з попереднім періодом більш ніж на 15%;

- стабільна, якщо у поточному періоді фіксується стала кількість (у діапазоні +/- 15%) проявів загрози порівняно з попереднім періодом;
- негативна, якщо у поточному періоді фіксується збільшення кількості проявів загрози порівняно з попереднім періодом більш ніж на 15%.

Кількість проявів загрози визначається за кількістю досудових розслідувань, пов'язаних з відповідною сферою злочинної діяльності.

Інформація щодо динаміки зазначається в ході опису загрози, натомість при визначенні рівня загроз не використовується.

Якщо в ході аналітичної обробки відомостей про організовані злочинні угруповання та сфери злочинної діяльності встановлено істотну невідповідність даних у зведених аналітичних таблицях за наскрізними індикаторами (наприклад, кількість організованих злочинних угруповань, що діють у певній сфері злочинної діяльності, не відповідає даним щодо кількості організованих злочинних угруповань, для яких відповідна сфера злочинної діяльності визначена як основна чи додаткова), або іншу істотну невідповідність чи неповноту даних, члени Аналітичної групи доповнюють відповідні дані відомостями з інших джерел інформації.

Визначення рівня загроз проводиться з метою визначення пріоритетів управління ризиками, що зумовлені відповідними загрозами, та забезпечення оптимального вибору в ході прийняття відповідних управлінських рішень в процесі діяльності уповноважених органів, спрямованої на протидію таким загрозам.

Визначення рівня загроз здійснюється шляхом обчислення:

- *рівня небезпечності загрози (Threat – Th);*
- *рівня впливу загрози (Impact – Imp);*
- *рівня розвитку загрози (Evolution - Ev),*

що здійснюється з використанням зведеної оцінки показників, передбачених розділом V цієї Методики, які характеризують кожному ідентифіковану загрозу.

Рівень небезпечності загрози (Th) обчислюється шляхом визначення середнього арифметичного значення показників індикаторів (Т), які характеризують:

- *активність організованих злочинних угруповань (OCG);*
- *сферу злочинної діяльності (CA);*
- *інфраструктуру злочинної діяльності (CI);*
- *географічний вимір злочинної діяльності (GDC).*

Рівень впливу загрози (Imp) обчислюється шляхом визначення середнього арифметичного значення показників індикаторів (Т), які характеризують вплив загрози на стан безпекового середовища.

Рівень розвитку загрози (Ev) обчислюється шляхом визначення середнього арифметичного значення показників індикаторів (Т), які характеризують вплив безпекового середовища на розвиток загрози.

Рівень загроз (**ТН**) обчислюється шляхом множення показників рівня небезпечності загрози (**Th**), рівня впливу загрози (**Imp**) та рівня розвитку загрози (**Ev**):

$$TH = Th \times Imp \times Ev$$

7. З метою визначення пріоритетів управління ризиками, зумовленими загрозами, здійснюється ранжування загроз за рівнем (ТН) шляхом поділу на три кластери (з використанням методу *k-means* або іншого методу, який дозволяє досягти зазначеної мети):

- високий рівень;
- середній рівень;
- низький рівень.

Визначені пріоритети є підставою для формулювання рекомендацій щодо управління ризиками, зумовленими відповідними загрозами.

SLEIPNIR

Для вирішення завдань стратегічної кримінальної розвідки щодо організованої злочинності у Королівській канадській кінній поліції було розроблено метод оцінки ризику, який отримав назву Sleipnir.

Суть даного методу полягає у використанні декількох критеріїв оцінки для кожного організованого злочинного угруповання. Показники рівня загрози для кожного критерія зводяться у єдину таблицю, де позначаються кольорами:

- червоний (високий рівень загрози) → відповідає показнику 4;
- помаранчевий (середній рівень загрози) → відповідає показнику 2;
- жовтий (низький рівень загрози) → відповідає показнику 1;
- зелений (нульовий рівень загрози) → відповідає показнику 0;
- блакитний (невідомий рівень загрози) → відповідає показнику 2¹¹.

Для того, щоб визначити рівень загрози за кожним з критеріїв використовується метод експертних оцінок. При цьому, наприклад, можна використовувати таку шкалу для оцінки кожної загрози¹²:

- червоний → ймовірність більше 70%;
- помаранчевий → ймовірність 55-70%;
- жовтий → ймовірність 20-55%;
- зелений → ймовірність менше 20%.

Кольорові позначення та наведені числа в середині кожної комірки таблиці допомагають візуально та за кількісно-якісними показниками оцінити рівень загрози відповідного угруповання.

В оригінальному методі Sleipnir використовується 19 критеріїв оцінки, які розміщуються в порядку їх значущості, а їх порядковий номер використовується для розрахунку рівня загрози за формулами:

¹¹. Tusikov N., Fahlman R. C. Threat and risk assessments // Ratcliffe J.H. (Ed.), Strategic Thinking in Criminal Intelligence / 2nd ed. Federation Press, Sydney, 2009. pp. 147-164. p. 152

¹². Bureau C. et al. Strategic Early Warning for Criminal Intelligence Theoretical Framework and Sentinel Methodology. 2007. 24 p., p. 17. URL: pdfs.semanticscholar.org/8107/ce7733c54223f058c1c594de3ff583b70dfc.pdf (дата звернення: 18.01.2024).

Високий = $4 \times P$,

Середній = $2 \times P$,

Низький = $1 \times P$,

Нульовий = 0,

Невідомий = $2 \times P$,

де P – порядковий номер критерію у списку. По кожному злочинному угрупованню розраховується бал за кожним критерієм, які сумуються.

Самі критерії такі:

19. Корупція (Corruption).
18. Насилля (Violence).
17. Впровадження (Infiltration).
16. Спеціальні знання (Expertise).
15. Досвід (Sophistication).
14. Підривна діяльність (Subversion).
13. Стратегія (Strategy).
12. Дисциплінованість (Discipline).
11. Відособлення (Insulation).
10. Використання розвідувальних відомостей (Intelligence Use).
9. Декілька напрямів діяльності (Multiple Enterprises).
8. Мобільність (Mobility).
7. Стабільність (Stability).
6. Масштаб (Scope).
5. Монополізм (Monopoly).
4. Групова згуртованість (Group Cohesiveness).
3. Безперервність (Continuity).
2. Зв'язки з іншими організованими злочинними угрупованнями (Links to Other Organized Crime Groups).
1. Зв'язки зі злочинними екстремістськими групами (Links to Criminal Extremist Groups)¹³.

Враховуючи викладене, в рамках цієї моделі, наприклад, для середнього показника корупції ваговий коефіцієнт буде складати $2 \times 19=38$.

Пізніше у різних країнах відбувалася адаптація цієї моделі та відповідне коригування кількості критеріїв, як правило, у бік зменшення. На даний момент найчастіше можна зустріти від 10 до 15 таких критеріїв.

Дж. Реткліф, С. Стренг та Р. Тейлор¹⁴ описують 12-критеріальний метод, який використовується у другій версії методу Sleipnir 2010 року, а в іншій роботі¹⁵

¹³. MacDonald D K. SLEIPNIR Assessment Tool. URL: <http://dustinkmacdonald.com/sleipnir-assessment-tool/> (дата звернення: 14.01.2024).

¹⁴. Ratcliffe J., Taylor R., Strang S. Assessing the success factors of organized crime groups: Intelligence challenges for strategic thinking. Policing. 2014. Vol. 37. Iss. 1. pp. 206-227. P. 226 (DOI: 10.1108/PIJPSM-03-2012-0095).

¹⁵. Керівництво ОБСЄ щодо поліцейської діяльності на основі оперативних даних та інформації / Серія публікацій ДТНУ/ОСВПД. Вид. 13. Відень : ОБСЄ, 2017. 104 с. С. 66.

наводиться градація критеріїв, яка визначає вагові коефіцієнти. У якості критеріїв у другій версії методу Sleipnir використовуються:

12. Корупція (Corruption). Підкуп місцевих державних службовців шляхом незаконного впливу, використання слабкостей та шантажу. Також можливість призначити учасників організованих злочинних угруповань або їх соратників на відповідальні посади.

11. Насилля (Violence). Застосування насильства та залякування осіб, які не належать до організованого злочинного угруповання для досягнення цілей угруповання.

10. Впровадження (Infiltration). Дії, спрямовані на закріплення в легальному секторі економіки, для здійснення злочинної діяльності. У подальшому це використовується для відмивання коштів, набуття власності, сприяння та прикриття діяльності злочинних підприємств та /або збирання розвідувальних відомостей.

9. Відмивання коштів (Money laundering). Процес легалізації грошей або інших активів, одержаних від незаконної діяльності.

8. Взаємодія (Collaboration). Ступінь зв'язку між цією та іншими організованими групами.

7. Відособлення (Insulation). Зусилля, спрямовані на захист лідерів злочинного угруповання від переслідування за допомогою підлеглих, корупції та інших засобів.

6. Монополізм (Monopoly). Виключний контроль над однією або декількома сферами злочинної діяльності на певній території. Це не заважає взаємодії між різними організованими злочинними угрупованнями

5. Масштаб (Scope). Територія діяльності та ступінь впливу організованого злочинного угруповання.

4. Використання розвідувальних відомостей (Intelligence Use). Розвідувальні та контррозвідувальні можливості організованих злочинних угруповань.

3. Диверсифікація (Diversification). Ступінь диверсифікації незаконної діяльності угруповання.

2. Дисциплінованість (Discipline). Практика примусу до слухняності для утримання порядку в організації. Сюди входять застосування насильства, залякування та інші санкції або форми примусу щодо членів групи та сподвижників.

1. Згуртованість (Cohesion). Міцність зв'язків підтримується як на міжособистісному рівні, так і на рівні індивід-організація з метою створення кримінальної солідарності та загальної захищеності. Зв'язки можуть бути створені за допомогою таких факторів як спільне минуле, кровні узи, фінансові відносини, тривалість стосунків, земляцтво.

Один з продуманих варіантів організації цих критеріїв у підсумковій матриці було запропоновано в Чорногорській версії Sleipnir¹⁶. Адаптований для України приклад матриці наведено на рис. 1.

¹⁶. Керівництво ОБСЄ щодо поліцейської діяльності на основі оперативних даних та інформації / Серія публікацій ДТНУ/ОСВПД. Вид. 13. Відень : ОБСЄ, 2017. 104 с. с. 87

Ідентифікатор групи, З - загальнонаціональна, Р - регіональна, М - місцева	Показник загрози	Критерії											
		12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
		Корупція	Насилля	Впровадження	Відмивання коштів	Взаємодія	Відособлення	Монополізм	Масштаб	Використання розвідувальних відомостей	Диверсифікація	Дисциплінованість	Згуртованість
З-"Люті"	235	48	44	20	36	32	28	0	10	8	3	4	2
З-"Старі"	192	24	22	40	9	16	14	24	10	16	12	4	1
З-"Молоді"	188	12	44	20	18	32	28	6	10	0	6	8	4
Р-"Скіфи"	152	24	22	10	18	16	14	12	10	8	12	4	2
Р-"АРО"	141	24	44	0	18	32	0	6	5	0	0	8	4
Р-"Резо"	139	24	22	0	9	16	28	12	0	4	12	8	4
М-"Турист"	139	12	11	40	18	0	0	24	10	8	6	8	2
М-"Іпмаш"	116	24	44	10	9	0	0	6	5	0	6	8	4
М-"Більки"	76	12	22	0	0	16	14	6	0	0	3	2	1

Рис. 1. Зразок матриці, підготовленої за методом Sleipnir

У підсумковій матриці назви організованих злочинних угруповань розміщуються у порядку зменшення ступеню їх загрози. Для автоматизації розрахунку матриці Sleipnir може бути застосовано програмне забезпечення Excel.

Спершу потрібно сформувані відповідну текстову частину таблиці та додати до неї кнопку через меню Розробник → Вставити (рис. 2).

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	
1																					
2																	Високий	Середній	Низький	Нульовий	Невідомий
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					

Рис. 2. Підготовлена частина матриці

Після вставки кнопки, яку для прикладу назовемо «Розрахунок», відкриється середовище Visual Basic, де можна написати такий код:

```
Sub Розрахунок()
Dim InRange As Range
Dim R As Range
Set InRange = Selection
For Each R In InRange.Cells
R.Offset(0, 20) = R.Interior.Color
```


Next R
End Sub

Дана функція призначена для визначення числового коду кольору виділених комірок. Значення кодів виводитимуться для кожної комірки відповідно із зміщенням на 20 стовпців праворуч.

Тепер, коли відомі коди відповідних кольорів, їх можна визначити для кожної комірки (у комірках W2:AA2 введемо коди кольорів, що будемо використовувати, як на рис. 3).

	W	X	Y	Z	AA
1	Коди кольору				
2	255	3243501	65535	5287936	15773696

Рис. 3. Коди кольорів, застосовуваних у підсумковій матриці

Також потрібно розрахувати вагові коефіцієнти. З цією метою у комірці C4 введемо формулу:

=ЕСЛИ(W4=\$W\$2;C\$2*\$P\$2;ЕСЛИ(W4=\$X\$2;C\$2*\$Q\$2;ЕСЛИ(W4=\$Y\$2;C\$2*\$R\$2;ЕСЛИ(W4=\$Z\$2;C\$2*\$S\$2;ЕСЛИ(W4=\$AA\$2;C\$2*\$T\$2;0))))))

За допомогою цієї формули визначатимуться вагові коефіцієнти залежно від кольору комірки. Значення кожного коефіцієнту вводиться безпосередньо в кольорову комірку. Враховуючи це, можна підрахувати їх суми з використанням функції СУММ у стовпці В. Після проведення усіх розрахунків слід відсортувати рядки, які характеризують злочинні угруповання за ступенем загрози.

Підсумковий алгоритм роботи із створеним документом Excel можна представити так:

1. Створіть потрібну кількість рядків (один рядок відповідатиме одному організованому злочинному угрупованню) або видаліть непотрібні.
2. Зробіть копію формул з відповідних стовпців В:N у новостворені рядки.
3. Позначте кожну комірку у новостворених рядках кольором згідно зі ступенем загрози. Використовуйте кольори з комірок Р2:Т2.
4. Виділіть усі кольорові комірки, які характеризують організовані злочинні угруповання та натисніть кнопку "Розрахунок".
5. Відсортуйте рядки по стовпцю В, для чого виділіть відповідну кількість рядків з назвами злочинних угруповань та за допомогою Дані → Сортування виконайте відповідний тип сортування (рис. 4).

Ідентифікатор групи, З - загальнонаціональна, Р - регіональна, М - місцева	Показник загрози	Критерії											Високий	Середній	Низький	Нульовий	Невідомий	
		12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	4	2	1	0	2
		Корупція	Насилля	Впровадження	Відмивання коштів	Взаємодія	Відособлення	Монополія	Масштаб	Використання розвідувальних відомостей	Диверсифікація	Дисциплінованість	Згуртованість					
З-"Люті"	235	48	44	20	36	32	28	0	10	8	3	4	2	1. Створіть потрібну кількість рядків (один рядок відповідатиме одному ОЗУ) або видаліть непотрібні. 2. Зробіть копію формул з відповідних стовпців В:N у новостворені рядки. 3. Позначте кожну комірку у новостворених рядках кольором згідно зі ступенем загрози. 4. Виділіть усі кольорові комірки, які характеризують ОЗУ та натисніть кнопку "Розрахунок". 5. Відсортуйте рядки по стовпцю В, для чого виділіть відповідну кількість рядків з назвами ОЗУ та за допомогою Дані - Сортування виконайте відповідний тип сортування.				
З-"Старі"	192	24	22	40	9	16	14	24	10	16	12	4	1					
З-"Молоді"	188	12	44	20	18	32	28	6	10	0	6	8	4					
Р-"Скіфи"	152	24	22	10	18	16	14	12	10	8	12	4	2					
Р-"АРО"	141	24	44	0	18	32	0	6	5	0	0	8	4					
Р-"Резо"	139	24	22	0	9	16	28	12	0	4	12	8	4					
М-"Турист"	139	12	11	40	18	0	0	24	10	8	6	8	2					
М-"Іпмаш"	116	24	44	10	9	0	0	6	5	0	6	8	4					
М-"Більки"	76	12	22	0	0	16	14	6	0	0	3	2	1					
Розрахунок																		

Рис. 4. Результат автоматизації методу Sleipnir

Побудовану матрицю можна використовувати для планування роботи правоохоронного органу щодо протидії, як окремим організованим злочинним угрупованням, так і організованій злочинності в цілому.

Можливості щодо удосконалення методології в SOCTA Україна

Згідно з даними з Додатку А, у нас є шість груп індикаторів для оцінювання серйозної та організованої злочинності:

1. Кримінальні мережі (Criminal networks)
2. Сфера серйозних злочинів та організованої злочинності (Serious and organized crime /SOC/ area)
3. Інфраструктура злочинності (Crime infrastructure)
4. Географічний вимір (Geographic dimension)
5. Зміни в середовищі (Changes in environment)
6. Вплив на середовище (Impact on environment)

Описані групи містять набір індикаторів, кожному із яких протягом періоду дослідження буде присвоюватися відповідне значення. Наприклад, дослідження можна проводити, маючи дані за декілька років. Тоді за значення індикатору будемо присвоювати його відношення за наступний період до минулого, наприклад $\text{інд}(2024)/\text{інд}(2023)$ і т.д. до базового року. За базові значення індикаторів можна брати значення одиниці, а можна взагалі не брати його до уваги, бо значення цього періоду враховано при обчисленні значень за наступний від нього період. Після цього можна обчислювати інтегральні значення груп та безпосередньо інтегральний показник оцінки злочинності за кожний період дослідження (рис. 5).

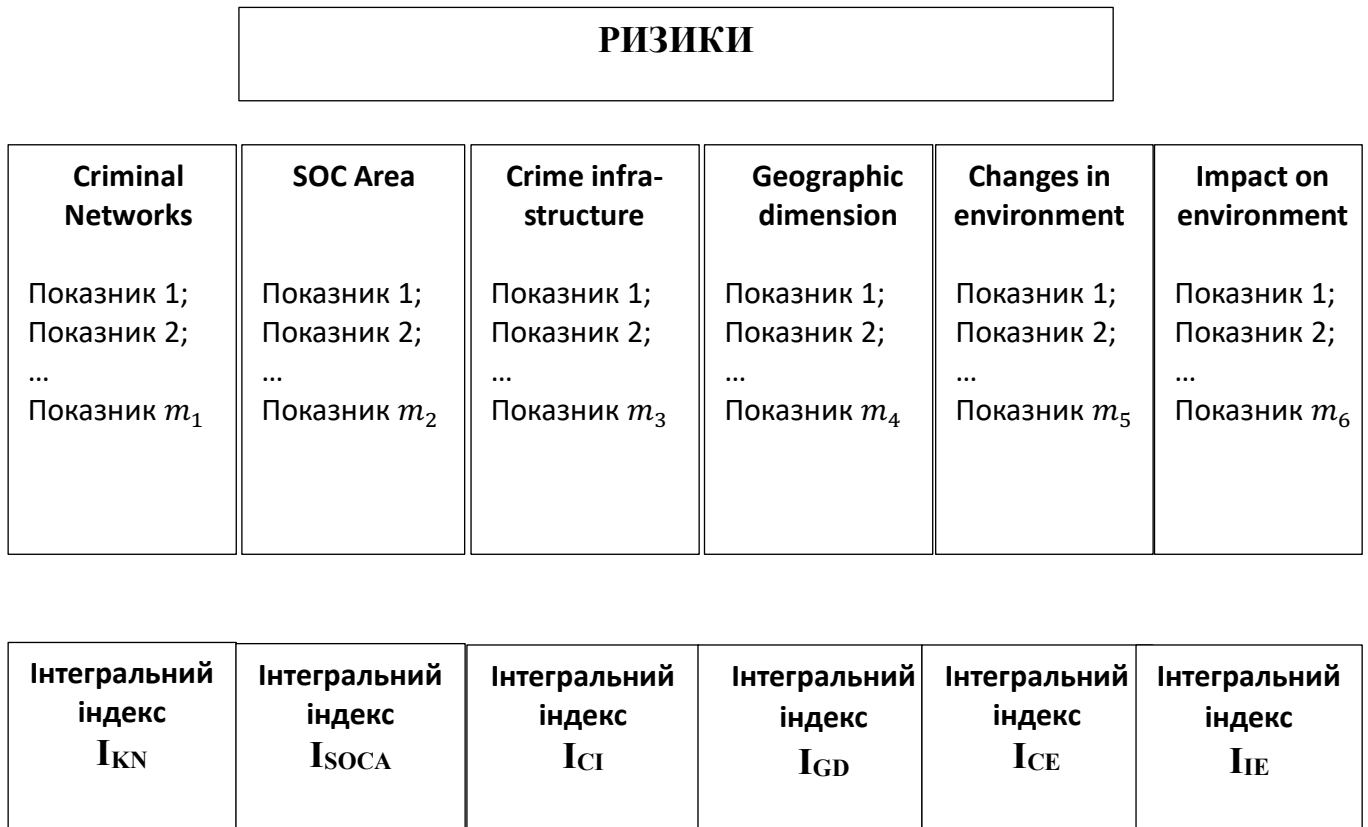

Рис. 5. Загальний інтегральний індекс злочинності

Тут

$$I_{m_i} = \frac{\text{Показник 1} + \text{Показник 2} + \dots + \text{Показник } m_i}{m_i},$$

де I_{m_i} – інтегральний індекс i -ї складової інтегрального індексу ризику злочинності I_{cr} .

Звідси загальний інтегральний індекс організованої злочинності:

$$I_{cr} = (\alpha_1 I_{KN} + \alpha_2 I_{SOCA} + \alpha_3 I_{CI} + \alpha_4 I_{GD} + \alpha_5 I_{CE} + \alpha_6 I_{IE})/6$$

де α_i ($i = 1..6$) – вагові коефіцієнти інтегральних індексів груп

За досить високого ступеню ризику в альтернативних стратегіях іноді приймають варіант рішення як стратегію з дещо меншою ефективністю, але з більшими шансами на своєчасну й успішну реалізацію прийнятої стратегії.

Чим досконалішими є методи визначення кількісної оцінки ризику, тим меншим стає чинник невизначеності. Якщо мало ймовірно, що відбудуться несприятливі наслідки, то ризик малий. Малий він і в тому разі, коли ймовірність збитків велика, а самі по собі збитки малі.

Оцінюючи ризик, на практиці нерідко обмежуються спрощеними підходами, спираючись на один чи кілька головних показників (критеріїв), параметрів, які являють собою найважливіші узагальнені характеристики у даній

конкретній ситуації. У низці випадків, величину (ступінь) ризику визначають як ймовірність настання небажаних наслідків. В цьому випадку

$$W = p_n,$$

де p_n – ймовірність настання небажаних наслідків, W – величина ризику.

Виділяють три найважливіші базові показники ризику.

Показник допустимого ризику:

$$W_{\text{доп}} = W(x_{\text{доп}}) = P(X \geq x_{\text{доп}}),$$

тобто $W_{\text{доп}}$ перевищує гранично допустимий рівень $x_{\text{доп}}$.

Показник критичного ризику:

$$W_{\text{кр}} = W(x_{\text{кр}}) = P(X \geq x_{\text{кр}}),$$

тобто $W_{\text{кр}}$ виявляється більшими, ніж їх гранично допустимий критичний рівень $x_{\text{кр}}$.

Показник катастрофічного ризику:

$$W_{\text{кат}} = W(x_{\text{кат}}) = P(X \geq x_{\text{кат}}),$$

тобто $W_{\text{кат}}$ виявляється більшими, ніж їх гранично допустимий катастрофічний рівень $x_{\text{кат}}$.

Знання цих показників дає змогу виробити міркування щодо можливості прийняття рішень відносно здійснення певної діяльності. Але для остаточного прийняття рішення інформації про значення названих показників недостатньо – необхідно ще задати (встановити, прийняти) їх граничні величини, щоб не потрапити в зону неприйняттого ризику. Такі величини називають критеріями відповідно допустимого, критичного та катастрофічного ризику – $K_{\text{доп}}$, $K_{\text{кр}}$, $K_{\text{кат}}$.

Отже, маючи значення трьох показників ризику та критеріїв граничного ризику, приходимо до таких найбільш загальних умов прийнятності рівня ризику:

$$W(x_{\text{доп}}) \leq K_{\text{доп}};$$

$$W(x_{\text{кр}}) \leq K_{\text{кр}};$$

$$W(x_{\text{кат}}) \leq K_{\text{кат}}.$$

Підсумовуючи наведене, для оцінки ризиків організованої злочинності будемо вважати, що інтегральний ризик має n складових, кожна з яких відповідно має m_i індикаторів.

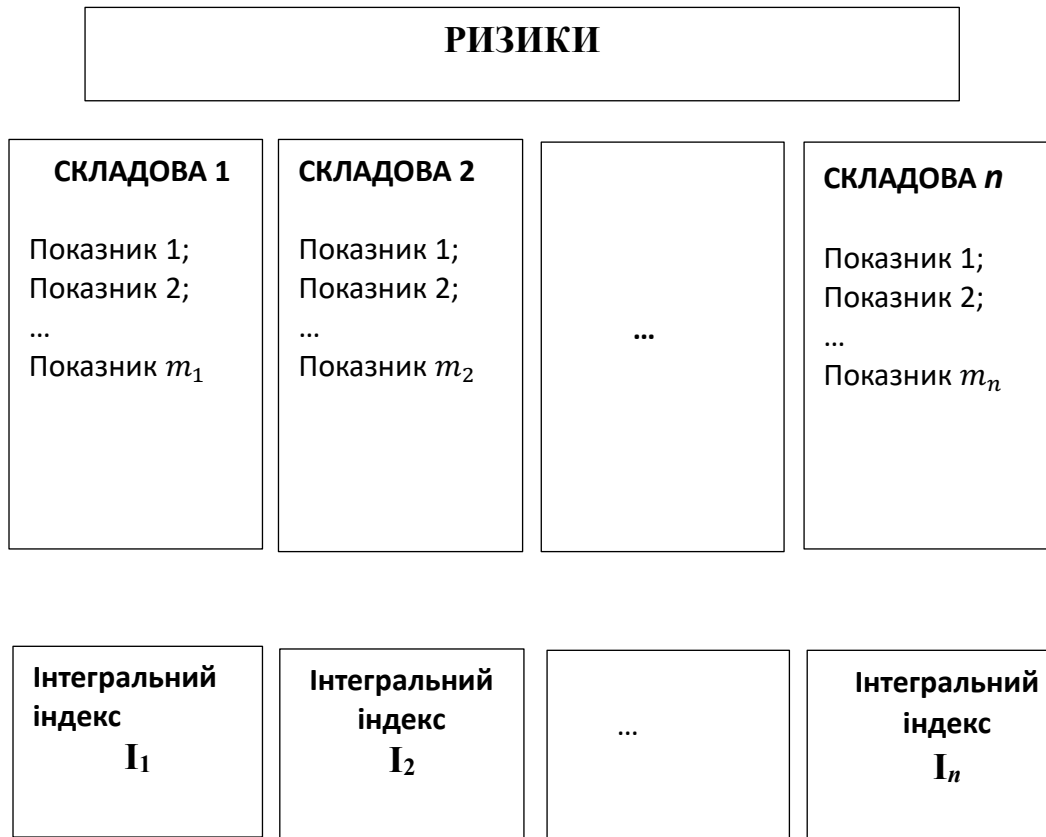

Рис. 6. Узагальнена схема підрахунку інтегрального індексу організованої злочинності

Якщо інтегральний індекс організованої злочинності має n складових, кожна з яких має m_i показників ($i = \overline{1..n}$), то

$$I_i = \frac{(\text{Показник 1} + \text{Показник 2} + \dots + \text{Показник } m_i)}{m_i},$$

де I_i – інтегральний індекс i -ї складової інтегрального індексу ризику злочинності I_{cr} .

Загальний інтегральний індекс організованої злочинності:

$$I_{cr} = (\alpha_1 I_1 + \alpha_2 I_2 + \dots + \alpha_n I_n) / n$$

де α_i – вагові коефіцієнти інтегральних індексів складових).

Отже, запропонована методика із використанням інтегрального індексу та способу його обчислення може бути апробована за допомогою методології SOCTA. Крім цього, використання інтегрального індексу дасть можливість отримувати прогностні результати розвитку криміногенної ситуації в Україні.

ВИСНОВКИ

Методологія SOCTA 2025 ґрунтується на попередніх методологіях, проте має характерні відмінні риси, які мають бути враховані під час складання національних моделей SOCTA. Серед іншого в SOCTA 2025 зроблено наголос на вивченні злочинних суб'єктів, інфраструктури злочинності та географічних аспектів, щоб збалансувати уявлення про сфери злочинної діяльності. Крім того, у SOCTA 2025 застосовується оновлена термінологія, змінено перелік та ваги відповідних індикаторів, надано пояснення окремих процесів. Як зазначено в самій SOCTA 2025 методологія оцінки загроз не може залишатися статичною, а отже потребує постійного удосконалення.

Під час складання національної моделі SOCTA рекомендується врахувати:

1. Зміну термінологічного апарату, зокрема в частині застосування більш широкого терміну «злочинні мережі» замість «організованих злочинних угруповань».

2. Необхідність оцінювання поточних загроз на основі усіх індикаторів загроз Т. Крім того, потрібно врахувати, що описові індикатори можуть застосовуватись не тільки для аналізу поточних загроз.

3. Зміну окремих індикаторів та їх ваги для оцінки загроз. Серед іншого в SOCTA Україна були додані нові, але залишені старі індикатори, які були виключені з SOCTA 2025. Так само ваги окремих індикаторів в SOCTA Україна не відповідають оновленій базі індикаторів у SOCTA 2025.

4. В оригінальній методології SOCTA 2025 відсутні індикатори, які позначаються як D/T, які виділені в SOCTA Україна.

5. Можливість зміни поправочних коефіцієнтів для відповідних індикаторів в SOCTA Україна шляхом заміни значень показників оціночної шкали на стаціонарні величини замість інтервальних по аналогії з методологією SLEIPNIR. Це дозволить уникнути неоднозначних оцінок з боку виконавців та дозволить застосувати більш спрощений універсальний підхід до розрахунку показників.

6. Можливість кольорових позначень індикаторів відповідної ваги (додаток А) для візуалізації отриманих результатів, а також програмування відповідних автоматизованих рішень.

7. Можливість розрахунку інтегрального показника оцінки під час формування SOCTA Україна.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сальніков І.І. Оцінювання загроз тяжких злочинів та організованої злочинності за методологією SOCTA. К.: Департамент кримінального аналізу Національної поліції України, 2023. 56 с.
2. Collier P. M. Policing and the Intelligent Application of Knowledge. *Public Money & Management*. 2006. Vol. 26. Iss. 2. pp. 109-116 (DOI: 10.1111/j.1467-9302.2006.00509.x).
3. Оцінка загроз серйозної та/або організованої злочинності (звіт про результати оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності - SOCTA Україна) 2019–2022. URL: <https://mvs.gov.ua/upload/1/8/5/3/8/2/socta.pdf> (дата звернення 08.11.2024)
4. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 08.09.2024)
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: закон України від 30.06.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення 08.09.2024)
6. Стратегія боротьби з організованою злочинністю, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-p#Text> (дата звернення 08.09.2024)
7. Деякі питання запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна: постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2022 № 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2022-p#Text> (дата звернення 08.09.2024)
8. Decoding the EU's most threatening criminal networks. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2024. URL: <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol%20report%20on%20Decoding%20the%20EU-s%20most%20threatening%20criminal%20networks.pdf> (дата звернення: 29.08.2024). DOI: 10.2813/811566.
9. European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment (EU SOCTA) 2025 – Revised methodology, 14642/23 REV 2, 21 November 2023. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14642-2023-REV-2/en/pdf> (дата звернення: 10.11.2024).
10. EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2021. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2021. URL: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf (дата звернення: 29.08.2024)
11. Методика оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності в Україні (SOCTA Україна), схвалена Міжвідомчою робочою групою з координації запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна протокол № 6 від 31.07.2024.
12. Tusikov N., Fahlman R. C. Threat and risk assessments // Ratcliffe J.H. (Ed.), *Strategic Thinking in Criminal Intelligence* / 2nd ed. Federation Press, Sydney, 2009. pp. 147-164.

13. Bureau C. et al. Strategic Early Warning for Criminal Intelligence Theoretical Framework and Sentinel Methodology. 2007. 24 p. URL: pdfs.semanticscholar.org/8107/ce7733c54223f058c1c594de3ff583b70dfc.pdf (дата звернення: 18.01.2024).

14. MacDonald D K. SLEIPNIR Assessment Tool. URL: <http://dustinkmacdonald.com/sleipnir-assessment-tool/> (дата звернення: 14.01.2024).

15. Ratcliffe J., Taylor R., Strang S. Assessing the success factors of organized crime groups: Intelligence challenges for strategic thinking. Policing. 2014. Vol. 37. Iss. 1. pp. 206-227. (DOI: 10.1108/PIJPSM-03-2012-0095).

16. Керівництво ОБСЄ щодо поліцейської діяльності на основі оперативних даних та інформації / Серія публікацій ДТНУ/ОСВПД. Вид. 13. Відень : ОБСЄ, 2017. 104 с.

ДОДАТОК А

Порівняльна таблиця індикаторів SOCTA

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
Кримінальні мережі (Criminal networks)	1	Національність (Nationality)	D		Організовані злочинні угруповання /ОЗУ/ (Organised crime groups /OCG/)	1	Національність (Nationality)	D	
	2	Розмір (Size)	D			2	Розмір групи (Size of the group)	D	
	3	Структура/тип групи та згуртованість (Structure/type and cohesion)	D			3	Структура/тип групи і згуртованість (Structure/type of the group and the cohesiveness)	D	
	4a	Рівень навичок експертів (Level of skills of experts)	T	medium		9	Рівень експертності (Level of expertise)	T	medium
	4b	Рівень складності використовуваних інструментів (Level of sophistication of tools used)	T	low		4	Складність (по структурі) людських ресурсів (Sophistication of human resources)	T	high

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Tun</i>	№	Назва індикатору	<i>O</i> (писові)/ <i>Z</i> (агроз) <i>D</i> (есcriptive) <i>T</i> (hreat)	Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)	<i>Tun</i>	№	Назва індикатору	<i>O</i> (писові)/ <i>Z</i> (агроз) <i>D</i> (есcriptive)/ <i>T</i> (hreat)	Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)
	5	Географічний аспект/вимір і мобільність (Geographical dimension and mobility)	T	high		5	Географічний аспект/вимір і мобільність (Geographical dimension and mobility)	T	medium
	6	Безперервність і стійкість (Continuity and resilience)	T	high		6	Безперервність і стійкість групи (Continuity and resilience of the group)	T	high
	7a	Фінансові ресурси (Financial resources)	T	medium		7	Фінансові ресурси (Financial resources)	T	low
	7b	Доходи, одержані злочинним шляхом (Criminal profits)	T	high		15	Оборот (Turnover)	T	
	8	Інші ресурси (Other resources)	T	low		8	Інші ресурси (Other resources)	D	
	9	Сфери злочинності (Crime areas)	D			10	Сфери злочинності (Crime areas)	D	
	10	Спосіб вчинення злочину (Modus operandi)	D			11	Спосіб вчинення злочину (Modus operandi)	D	

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
	11	Ролі та функції у кримінальній діяльності (Roles and functions within the criminal process)	D						
	12	Зв'язок з іншими кримінальними мережами (Cooperation with other criminal networks)	T	low		13	Зв'язок з іншими ОЗУ (Links to other OCGs)	T	low
	13	Адаптивність/гнучкість (Adaptability and flexibility)	T	medium		14	Адаптивність/гнучкість (Adaptability/ flexibility)	T	medium
						12	Полі-злочинна діяльність (різні злочини однією групою) (Poly-crime activities)	D	
						16	Відмивання грошей – рівень складності (Money laundering – level of sophistication)	T	medium

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
						17	Використання юридичних бізнес-структур/інфраструктури (Use of legal business structures/infrastructure)	T	high
						18	Контрзаходи (Countermeasures)	T	high
						19	Зовнішнє насильство /жорстокість/ (External violence)	T	medium
						20	Внутрішнє насильство /жорстокість/ (Internal violence)	D	
						21	Корупція (Corruption)	T	high
Сфера серйозних злочинів та організованої злочинності (Serious and	1	Спосіб вчинення злочину (Modus operandi)	D		Сфера серйозних злочинів та організованої злочинності (Serious and	1	Спосіб вчинення злочину (Modus operandi)	D	
	2	Доступність ресурсів (Resource availability)	T	low		2	Доступність ресурсів (Resource availability)	T	low
	3	Попит і пропозиція (Demand and supply)	T	medium		3	Попит і пропозиція (Demand and supply)	T	low

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідома / high, medium, low, nil, unknown)</i>
organized crime /SOC/ area)	4	Розвиток /прогресування/ (Evolution)	T	medium	organized crime /SOC/ areas)	4	Розвиток /прогресування/ (Evolution)	T	medium
	5	Географічне поширення та переміщення (Geographical distribution)	T	high		5	Географічне поширення та переміщення (Geographical distribution and displacement)	T	high
	6	Зв'язок з іншими сферами злочинності (Links to other crime areas)	D			6	Зв'язок з іншими сферами злочинності (Links to other crime areas)	D	
	7	Кількість кримінальних мереж, що діють у відповідній злочинній сфері (Number of criminal networks active in the crime area)	D			7	Кількість ОЗУ/злочинних угруповань, що діють у відповідній злочинній сфері (Number of OCGs/criminal groups active in the crime area)	D	
	8	Національність членів кримінальної мережі, які діють у відповідній злочинній сфері	D			8	Національність членів ОЗУ, які діють у відповідній злочинній сфері (Nationality of the	D	

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідома / high, medium, low, nil, unknown)</i>
		(Nationality of network members active in the crime area)					OCG members active in the crime area)		
	9	Витонченість знань та досвіду (Sophistication of expertise)	T	high		9	Наявна експертність /кваліфікація/ (Available expertise)	T	high
	10	Взаємодія кримінальних мереж, що діють у відповідній злочинній сфері (Cooperation of criminal networks active in the crime area)	T	low		10	Рівень взаємодії ОЗУ, що діють у відповідній злочинній сфері (Level of cooperation of the OCGs active in the crime area)	T	low
	11	Рівень адаптивності/гнучкості кримінальних мереж, що діють у відповідній злочинній сфері (Adaptability of criminal networks active in the crime area)	T	high		11	Рівень адаптивності/гнучкості ОЗУ, що діють у відповідній злочинній сфері (Level of adaptability/flexibility of the OCGs active in the crime area)	T	high

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcripive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcripive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
						12	Відмивання грошей – рівень складності (Money laundering – level of sophistication)	T	medium
						13	Використання законних бізнес-структур (Use of legal business structures)	T	medium
						14	Рівень контрзаходів ОЗУ, що діють у відповідній злочинній сфері (Level of countermeasures of the OCGs active in the crime area)	T	medium
						15	Зовнішнє насильство, яке застосовують ОЗУ, що діють у відповідній злочинній сфері (External violence used by the OCGs active in the crime area)	T	medium

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
						16	Рівень корупції (Level of corruption)	T	medium
Інфраструктура злочинності (Crime infrastructure)	1	Використання законних бізнес-структур (Use of legal business structures)	T	medium	Інфраструктура злочинності (Crime infrastructure)	1	Використання законних бізнес-структур (Use of legal business structures)	T	
	2	Відмивання грошей та кримінальні фінанси – рівень складності (Money laundering and criminal finances - level of sophistication)	T	medium		2	Відмивання грошей (Money laundering)	T	
	3	Шахрайство, пов'язане з підробленням документа/особи (Identity/document fraud)	T	low		3	Шахрайство, пов'язане з підробленням документа/особи (Identity/document fraud)	T	
	4	Корупція та/або вплив (Corruption and/or influence)	T	high		4	Корупція (Corruption)	T	

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(есcriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
	5	Насильство та/або залякування (Violence and/or intimidation)	T	high					
	6	Контрзаходи (Countermeasures)	T	medium		5	Контрзаходи (Countermeasures)	T	
	7	Використання технологічної та цифрової інфраструктури (Use of technological and digital infrastructure)	D			8	Технології та цифрова інфраструктура (Technology and digital infrastructure)	D	
	8	Використання логістичної інфраструктури (Use of logistical infrastructure)	D			7	Транспортна та торговельна інфраструктура (Transport and trade infrastructure)	D	
						6	Спосіб вчинення злочину (Modus operandi)	D	
Географічний вимір (Geographic dimension)	1	Географічний вимір та мобільність злочинних мереж (Geographic dimension and mobility of criminal networks)	T	high					

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
	2	Місце формування лідируючих позицій (Location where leadership is settled)	D						
	3	Географія взаємодії з іншими злочинними мережами (Geographic scope of cooperation with other criminal networks)	D						
	4	Країни, де відмивають гроші, отримані злочинним шляхом (Countries where criminal money is laundered)	D						
	5	Країни, де злочинні мережі зловживають законними бізнес-структурами (Countries where criminal networks misuse legal business structures)	D						

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(рисові)/ З(агроз) D(descriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Тип</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(рисові)/ З(агроз) D(descriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
	6	Країни, де застосовується зовнішнє насильство (Countries where external violence is used)	D						
Зміни в середовищі (Changes in environment)	1	Економічна ситуація (Economic situation)	D		Середовище (Environment)	1	Економічна ситуація (Economic situation)	D	
	2	Соціологічна ситуація (Sociological situation)	D			2	Соціологічна ситуація (Sociological situation)	D	
	3	Геополітична ситуація (Geopolitical situation)	D			3a	Геополітична ситуація всередині ЄС (Geopolitical situation inside the EU)	D	
	4	Транспортна та торговельна інфраструктура (Transport and trade infrastructure)	D			3b	Геополітична ситуація на зовнішніх кордонах ЄС (Geopolitical situation at the external borders of the EU)	D	
	5	Інновації та нові технології (Innovation and new technologies)	D			3c	Геополітична ситуація за межами ЄС (Geopolitical situation in other countries outside the EU)	D	

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
	6	Законодавство (Legislation)	D			6	Законодавство (Legislation)	D	
	7	Національні стратегії (National strategies)	D			7	Національні стратегії (National strategies)	D	
	8	Правоохоронна діяльність (Law enforcement activity)	D			8	Правоохоронна діяльність /кількість розслідувань, національні пріоритети, участь в ЕМРАСТ ОАР (Оперативні плани дій ЕМРАСТ), бюджетні зміни, інші складнощі/ (Law enforcement activity /number of investigations, national priorities, participation in EMRACT OAP, budgetary changes, other challenges/)	D	
Вплив на середовище (Impact on environment)	1	Фінансовий/економічний вплив (Financial/economic impact)	T	nil		1	Фінансовий/економічний вплив (Financial/economic impact)	T	

SOCTA 2025					SOCTA 2021				
<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive) /T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, не застосо- вується / high, medium, low, nil, not applicable)</i>	<i>Tun</i>	<i>№</i>	<i>Назва індикатору</i>	<i>O(писові)/ З(агроз) D(escriptive)/ T(hreat)</i>	<i>Вага (висока, середня, низька, нульова, невідомо / high, medium, low, nil, unknown)</i>
	2	Соціальний вплив (Social impact)	T	nil		2	Соціальний вплив (Social impact)	T	
	3	Вплив на здоров'я (Health impact)	T	nil		3	Вплив на здоров'я (Health impact)	T	
	4	Вплив на безпеку (Security impact)	T	nil		4	Вплив на безпеку (Security impact)	T	
	5	Політичний вплив (Political impact)	T	nil		5	Політичний вплив (Political impact)	T	
	6	Вплив на навколишнє середовище (Impact on the physical environment)	T	nil		6	Вплив на навколишнє середовище (Impact on the environment)	T	

ДОДАТОК Б

Перелік сфер організованої злочинної діяльності за SOCTA 2025

№ з/п	Перелік злочинних сфер	Коментар
1.	Фальсифікація товарів (Commodity counterfeiting)	Товари (Goods)
2.	Фальсифікація товарів (Commodity counterfeiting)	(Digital content piracy)
3.	Фальсифікація товарів (Commodity counterfeiting)	(Pharmaceuticals)
4.	Кібератаки (Cyber-attacks)	Відмова в обслуговуванні / шкідливе програмне забезпечення / вимагачі (DDOS/Malware/Ransomware)
5.	Сексуальна експлуатація дітей (Child sexual exploitation)	Онлайн (Online)
6.	Корупція (Corruption)	Корупція (Corruption)
7.	Шахрайство (Fraud)	Митний імпорт (Customs import)
8.	Шахрайство (Fraud)	Підакцизні товари - алкоголь (Excise – alcohol)
9.	Шахрайство (Fraud)	Підакцизні товари – нафта та нафтопродукти (Excise – oil)
10.	Шахрайство (Fraud)	Підакцизні товари – тютюнові вироби (Excise – tobacco)
11.	Шахрайство (Fraud)	Проти платіжних систем [логічні атаки на банкомати / скімінг / шимінг / заволодіння обліковим записом / ... (Against payment systems [ATM logical attacks / skimming / shimming / ATO / ...])
12.	Шахрайство (Fraud)	Продукти харчування та напої (Food and drinks)
13.	Шахрайство (Fraud)	Інвестиції (Investment)
14.	Шахрайство (Fraud)	Субсидії - у т.ч. соціальні пільги (Subsidy - including social benefits)
15.	Шахрайство (Fraud)	ПДВ - включаючи карусель (VAT - including carousel)
16.	Шахрайство (Fraud)	Інше [в т.ч. компрометація службової електронної пошти / електронна комерція / технічна підтримка / романтичні знайомства / відновлення / масова розсилка / ...] (Other [including BEC / e-commerce / tech support / romance / recovery / mass mailing / ...])
17.	Шахрайство з документами та особистими даними (Document and identity fraud)	Включаючи підробку документів (including document counterfeiting)
18.	Наркотрафік (Drug trafficking)	Канабіс (Cannabis)
19.	Наркотрафік (Drug trafficking)	Кокаїн (Cocaine)
20.	Наркотрафік (Drug trafficking)	Героїн (Heroin)
21.	Наркотрафік (Drug trafficking)	Синтетика [в т.ч. синтетичні канабіноїди/опіати], нові психоактивні речовини (Synthetics [including synthetic cannabinoids/opiates], NPS)

№ з/п	Перелік злочинних сфер	Коментар
22.	Наркотики (Drugs)	Інше [прекурсори/інші хімічні речовини] (Other [precursors/other chemicals])
23.	Злочини проти довкілля (Environmental crime)	Відходи та забруднення (Waste and pollution)
24.	Злочини проти довкілля (Environmental crime)	Дика природа /фауна та флора/ (Wildlife /fauna and flora/)
25.	Фальшивомонетництво (Currency counterfeiting)	
26.	Вимагання та рекет (Extortion & racketeering)	
27.	Незаконний обіг вогнепальної зброї та вибухових речовин (Firearms and explosives trafficking)	
28.	Викрадення людей (Kidnapping)	
29.	Незаконне переправлення мігрантів (Migrant smuggling)	Незаконне переправлення мігрантів при в'їзді в ЄС (Migrant smuggling on entry into EU)
		Незаконне ввезення мігрантів під час вторинних переміщень в межах ЄС/Шенгенської зони (Migrant smuggling on secondary movements within EU/SAC)
		Незаконне переміщення мігрантів під час виїзду з ЄС (Migrant smuggling on exit routes from EU)
		Сприяння незаконній легалізації перебування (Facilitation of fraudulent legalisation of stay)
30.	Відмивання грошей та кримінальні фінанси (Money laundering and criminal finances)	
31.	Вбивство та тяжкі тілесні ушкодження (Murder & grievous bodily injury)	
32.	Організована майнова злочинність (Organised property crime)	Незаконне переміщення культурних цінностей (Cultural goods trafficking)
33.	Організована майнова злочинність (Organised property crime)	Злочини з автотранспортом (Motor vehicle crime)
34.	Організована майнова злочинність (Organised property crime)	Організовані квартирні крадіжки та крадіжки (Organised burglaries and thefts)
35.	Організована майнова злочинність (Organised property crime)	Організовані розбійні напади (Organised robberies)
36.	Договірні матчі та шахрайство, пов'язане з букмекерством (Match-fixing and betting-related scams)	

№ з/п	Перелік злочинних сфер	Коментар
37.	Торгівля людьми (Trafficking in human beings)	Сексуальна експлуатація (Sexual exploitation)
38.	Торгівля людьми (Trafficking in human beings)	Трудова експлуатація (Labour exploitation)
39.	Торгівля людьми (Trafficking in human beings)	Торгівля дітьми та сексуальна експлуатація дітей поза кіберсферою (Child trafficking and offline child sexual exploitation)
40.	Торгівля людьми (Trafficking in human beings)	Примусова злочинність (Forced criminality)
41.	Торгівля людьми (Trafficking in human beings)	Інше [торгівля органами / примусове жебрацтво / примусові шлюби за розрахунком / ...] (Other [organ trafficking / forced begging / forced marriages of convenience / ...])
42.	Інше (Other)	